

الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

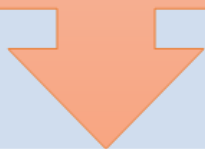

دانشگاه خاتم النبیین (ص)
شعبه عربی

معاونت علمی، دانشکده ها و آمریت اساتید

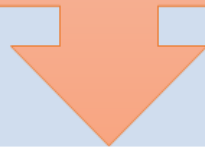

سال تحصیلی

1401

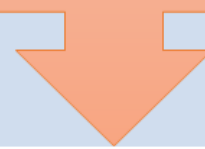
استاد مربوطه

محمد داود

مدقق

موضوع

روش های نوین تدریس

OBE-)

(SCL

عنوان کارگاه

آموزش مبتنی بر نتایج و یادگیری دانشجو محور Outcome-Based Education-Student-Centered learning (OBE-SCL)

ارایه کننده: دکتر محمد داود مدقق

معاون علمی تدریسی دانشگاه خاتم النبیین (ص) غزنی

نتایج یادگیری کارگاه

در اخیر این ورکشاپ قادر **خواهید بود:**

- ✓ **آموزش** مبتنی بر نتایج و شاگرد محور را به شکل واضح تعریف و تشریح نموده و تفاوت های آن با شیوه معلم محور را بیان نمایید.
- ✓ اصول **تعلیم و تربیت** مبتنی بر نتایج را تعریف و تشریح نمایید.
- ✓ مدل شیوه نتایج – دانشجو محور را در ساختن نتایج یادگیری مضمون تان به کار ببرید.
- ✓ نتایج یادگیری مضامین تان را بر اساس توانایی های محصلان تان و طبقه بندی بلوم بنویسید.
- ✓ نقش استاد و دانشجو در آموزش مبتنی بر نتایج را توضیح دهید.
- ✓ مفهوم، انواع و ابزار ارزیابی مبتنی بر نتایج را توضیح دهید.

چیستی آموزش

پیشرفت های فردی و اجتماعی، یکی از نشانه های پیشرفت تحصیلی در نظام آموزشی یک جامعه است.

توسعه فردی و اجتماعی به عنوان مهم ترین شاخص ارزیابی نظام های آموزشی پیشرو از نظر آموزگاران، فراگیران، والدین، نظریه پردازان، دولت مردان و محققان تربیتی به شمار می روند.

توانایی های نظری و مهارت های عملی یادگیرندگان، یکی از مهم ترین ملاک های ارزیابی عملکرد معلمان و نهادهای علمی به حساب می آیند.

در نتیجه، آموزش را می توان «کسب دانش و مهارت های اکتسابی یادگیرنده در قالب موضوعات آموزشی در بستر فرایند یاددهی - یادگیری دانست که در این فرایند توانایی های ذهنی و شناختی، عاطفی و عملی یادگیرنده از قوه به فعلیت تبدیل می شوند».

شیوه های آموزش

در یک دسته بندی کلی شیوه های آموزش به دو شیوه تقسیم می شوند:

الف: سنتی (مکانیکی / معلم محور)

ب: نوین (ارگانیکی / دانشجو محور).

شیوه های آموزش سنتی / مکانیکی (معلم محور)

در نظام آموزش سنتی، تمام زمان استاد و دانشجو صرف یادگیری مطالب عمدتاً نظری می شود.

هدف کسب نمره و رفتن به مقاطع بالاتر است بدون آنکه توجهی به نتایج واقعی آموزش باشد.

این روش به روش تدریس مکانیکی، ماشینی، حافظه ای و کلیشه ای شهرت یافته و بیش از هر چیز بر انتقال انبوهی از دانش عمدتاً انتزاعی و حقایق غالباً پیچیده و مرموز به فراگیران تأکید می شود.

یادگیری یعنی دست یافتن به حقایق و اطلاعاتی که معمولاً از طریق حفظ کردن طوطی وار، به خاطر سپردن و یادآوری مطالب در حافظه کوتاه مدت صورت می گیرد.

معلم مداری: این روش معلم مدار است و معلم از طریق روش های مکانیکی و یک جانبه می کوشد تا با استفاده از روشهای گفتاری، سخنرانی، القاء مستقیم مطالب و تأکید بر حفظیات و تکرار مطالب، انبوهی از حقایق را به ذهن فراگیران تزریق کند. دانشجو نقش انفعالی دارد. در نتیجه مباحث برای دانشجو غالباً خسته کننده و کسالت آور است.

شیوه آموزش فراگیر (دانشجو) محور / ارگانیکی

در آموزش دانشجو محور، کار استاد فراهم آوردن فرصت ها و نظارت و رهبری فرایند یادگیری است و فعالیت های اصلی یادگیری توسط دانشجو انجام می شود.

شیوه های عمده دانشجو محور: در این روش که به روش های فرآیندی، مشارکتی، مسئله محور، آموزش - پژوهش محور، فعال، اکتشافی، ارگانیک و نتیجه محور شهرت یافته، در فرآیند یاددهی و یادگیری نقش اصلی به یادگیرنده واگذار می شود. این دانش آموز است که با تلاش های جسمی، عاطفی و عقلی و ... در فرآیند یادگیری درگیر می شود.

یکی از مهمترین و پرکاربردترین روش های یادگیری دانشجو محور، شیوه یادگیری نتیجه محور است. در نظام آموزش نتیجه محور به نتایج عملی آموزش توجه می شود، یعنی اینکه چرا باید یک درس آموخته شود و قرار است چه کاربردی داشته باشد و چه معضل ضروری عملی فردی و اجتماعی یادگیرنده را حل نماید

هدف اصلی در فرایند یاددهی - یادگیری چگونه اندیشیدن و بکارگیری اندیشه است: «من ستایشگر آن معلمی هستم که چگونه اندیشیدن و بکارگیری اندیشه ها را به من بیاموزد نه اندیشه ها را». (ماهی گیری و ماهی دادن)

مهمترین ویژگی این روش کمک به ایجاد و توسعه انواع توانایی های شناختی بلند مدت، عاطفی و مهارتی مستمر و مادام العمر در دانش آموزان است (طبقه بندی بلوم).

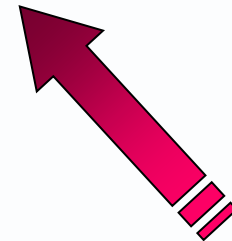
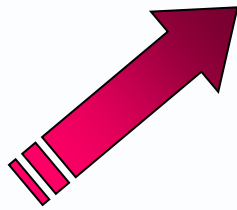
مقایسه آموزش مبتنی بر نتایج و سنتی

سیستم آموزش مبتنی بر نتایج (OBE)	سیستم آموزش سنتی (Traditional)
یادگیرنده گان فعال	شاگردان غیر فعال
ارزیابی دوامدار	امتحان و نمره
تفکر انتقادی، استدلال، انعکاس و عمل	یادگیری ریشه ای
ادغام دانش، یادگیری و ارتباط با موقعیت های زندگی واقعی	ریشه در محتوا دارد / تقسیم در کورس ها مختلف
شاگرد محور / استاد تسهیل کننده است که از کارهای گروهی و تیمی استفاده می کند	تمرکز بر کتاب درسی و استاد محور
یادگیرنده مسولیت یادگیری خود را می گیرد و توسط فیدبک به کارشان انگیزه می گیرند.	استاد مسؤل یادگیری است و محصل توسط شخصیت استاد انگیزه می گیرد.
تاکید بر نتایج دارد – یادگیرنده چه شود و چه را یاد بگیرد	تاکید بر این دارد که استاد امید دارد چه را به دست آرد.

فلسفه آموزش مبتنی بر نتایج

نتیجه محوری

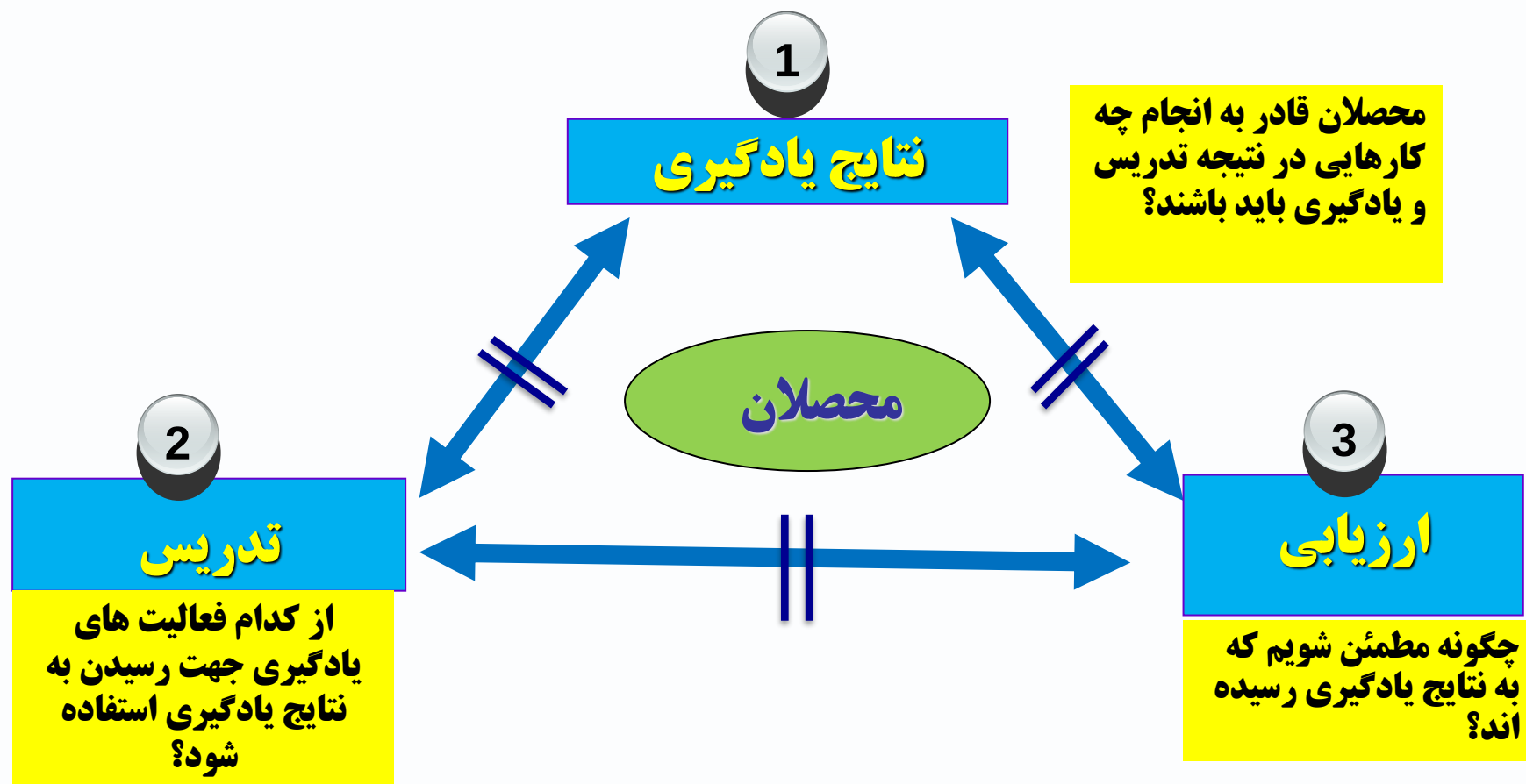
اهداف یادگیری

**فعالیت های
تدریس
و یادگیری**

**ارزیابی نتایج
یادگیری**

سه مرحله عمده در پروسه تدریس و یادگیری مبتنی بر نتایج

*مراحل اساسی آموزش مبتنی بر نتیجه

- استفاده از **نتایج یادگیری** به شکل جملات بیانیه تا واضح سازد که از شاگردان توقع می رود که چه را بدانند، بفهمند و انجام دهند.
- تهیه کردن **فعالیت های یادگیری** جهت کمک به محصلان در رسیدن به نتایج یادگیری (در قالب پروژه، کار گروهی، مشارکتی، مسئله محوری، پژوهش محوری و غیره)
- استفاده از **معیارهای واضح ارزیابی** تا دیده شود که محصلان تا کدام حد به نتایج یادگیری رسیده اند.

سه سطح بکارگیری روش مبتنی بر نتایج

سطح برنامه های علمی (سطح نهادی)

سطح رشته های علمی (دانشکده)

✓ سطح مضامین درسی (کلاس)

نتایج یادگیری

نتایج یادگیری تاکید بر این دارد که یادگیرنده چه را به دست آورده خواهد آورد، به جای هدف استاد

نتایج یادگیری تمرکز بر این دارد که یادگیرنده در ختم فعالیت یادگیری چه را می تواند به نمایش بگذارد و عملاً به کارگیرد.

نقش نتایج یادگیری

- ✓ نوعیت و عمق یادگیری را که از محصلان توقع میرود به دست آرند، تعریف نماید می کند.
- ✓ توقعات را به محصلان به شکل واضح انتقال می دهد.
- ✓ استاد و محصل هردو را راهنمایی و منظم می کند.
- ✓ به استادان اجازه میدهد که روش تدریس خود را با نتایج یادگیری مقایسه کنند.
- ✓ اجازه میدهد که موثریت تدریس را از طریق به کارگیری عملی درس ارزیابی کنند.

معیارهای نتایج یادگیری معیاری

نتایج یادگیری خوب باید **SMART** باشد.

S مشخص (specific): به یک نتیجه یادگیری مشخص بیانجامد.

M قابل اندازه گیری (measurement): شامل معیارهایی برای موفقیت باشد.

A عملی (achievement): قابل مشاهده و قابل دسترس باشد.

R مرتبط (related): با تجارب آینده یا محیط کار مرتبط باشد.

T زمان مند (time): در یک زمان معین قابل دسترس باشد.

فعالیت ۱: انکشاف نتایج یادگیری

برای یکی از مضامین درسی تان نتایج یادگیری بنویسید.

سطوح مختلف نتایج یادگیری (در سطح مضمون)

وسیع است 3 تا 5 سال بعد از فراغت

در جریان فراغت

در جریان تکمیل کورس یا مضمون

در جریان تکمیل هفته یا موضوع

اهداف پروگرام

نتایج آموزشی پروگرام

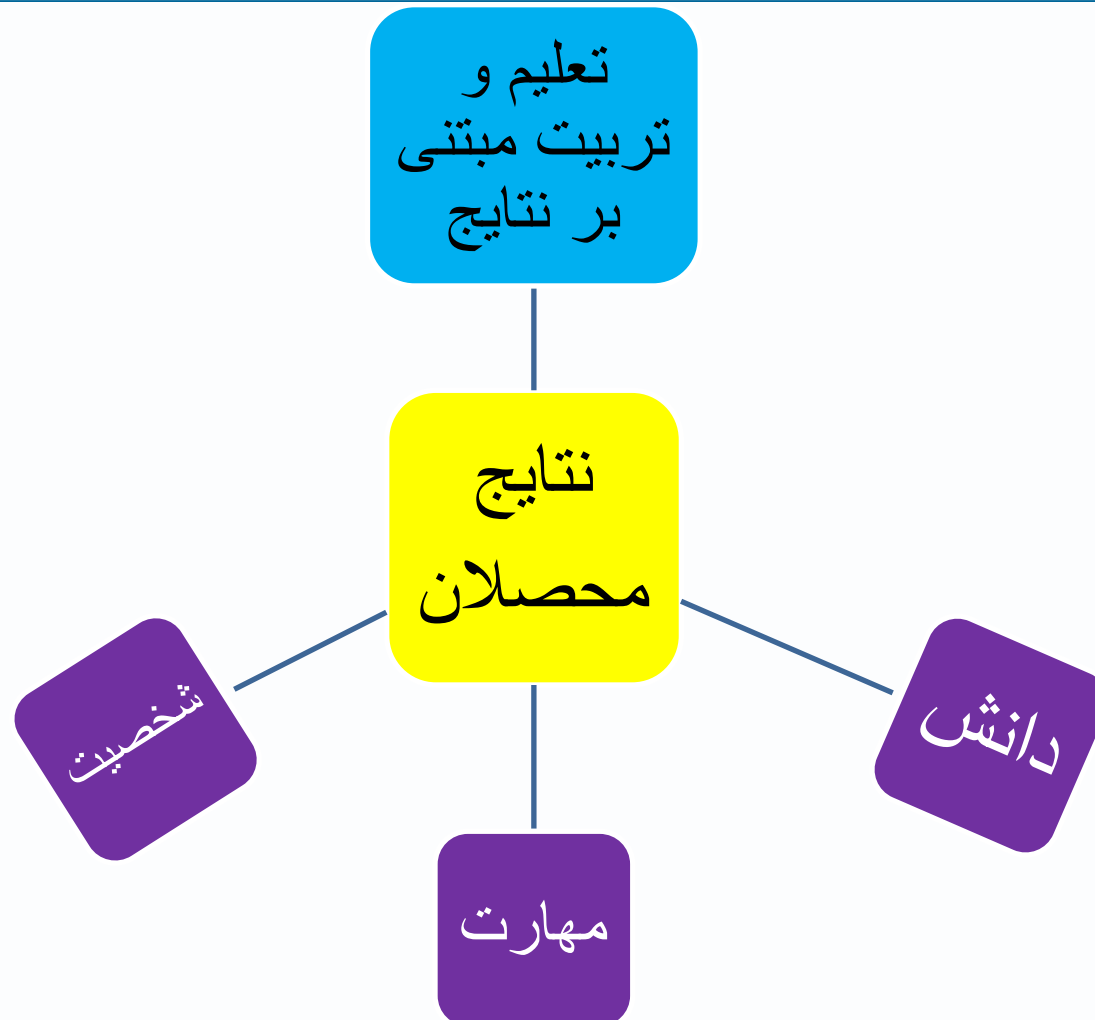
نتایج یادگیری کورس یا
مضمون

نتایج یادگیری هفته/
موضوع

نتایج یادگیری مضمون (در جریان یک مضمون)

course outcome

نتایج یادگیری مضمون (در جریان یک مضمون) course outcome

برای اطمینان از رسیدن محصلان به نتایج یادگیری پروگرام و رشته:

تمامی مضامین باید نتایج یادگیری واضح داشته باشند که به نام نتایج یادگیری مضمون یاد میشود.

نتایج یادگیری مضمون باید با نتایج یادگیری پروگرام علمی و رشته علمی

هماهنگ باشد.

مدل (ABCD) برای ساختن نتایج یادگیری معیاری

A (Audience): چه کسی رفتار را انجام خواهد داد؟ (محصل، اشتراک کننده، ...)

B (Behavior): یادگیرنده قادر به انجام چه نوع رفتاری باید باشد؟ (استفاده از افعال

عملی)

C (Condition): تحت چه شرایطی از یادگیرنده می خواهید که قادر به انجام چنین

نتیجه باشد؟ (منابع، محیط، وقت، ...)

D (Degree): چگونه باید انجام شود؟ (سرعت، دقت و ...)

فعالیت ۲: تدوین نتایج یادگیری برای مضمون

بر اساس مدل ABCD برای یکی از مضامینی که تدریس می کنید، نتایج یادگیری بنویسید.

حیطه های یادگیری مبتنی بر نتایج

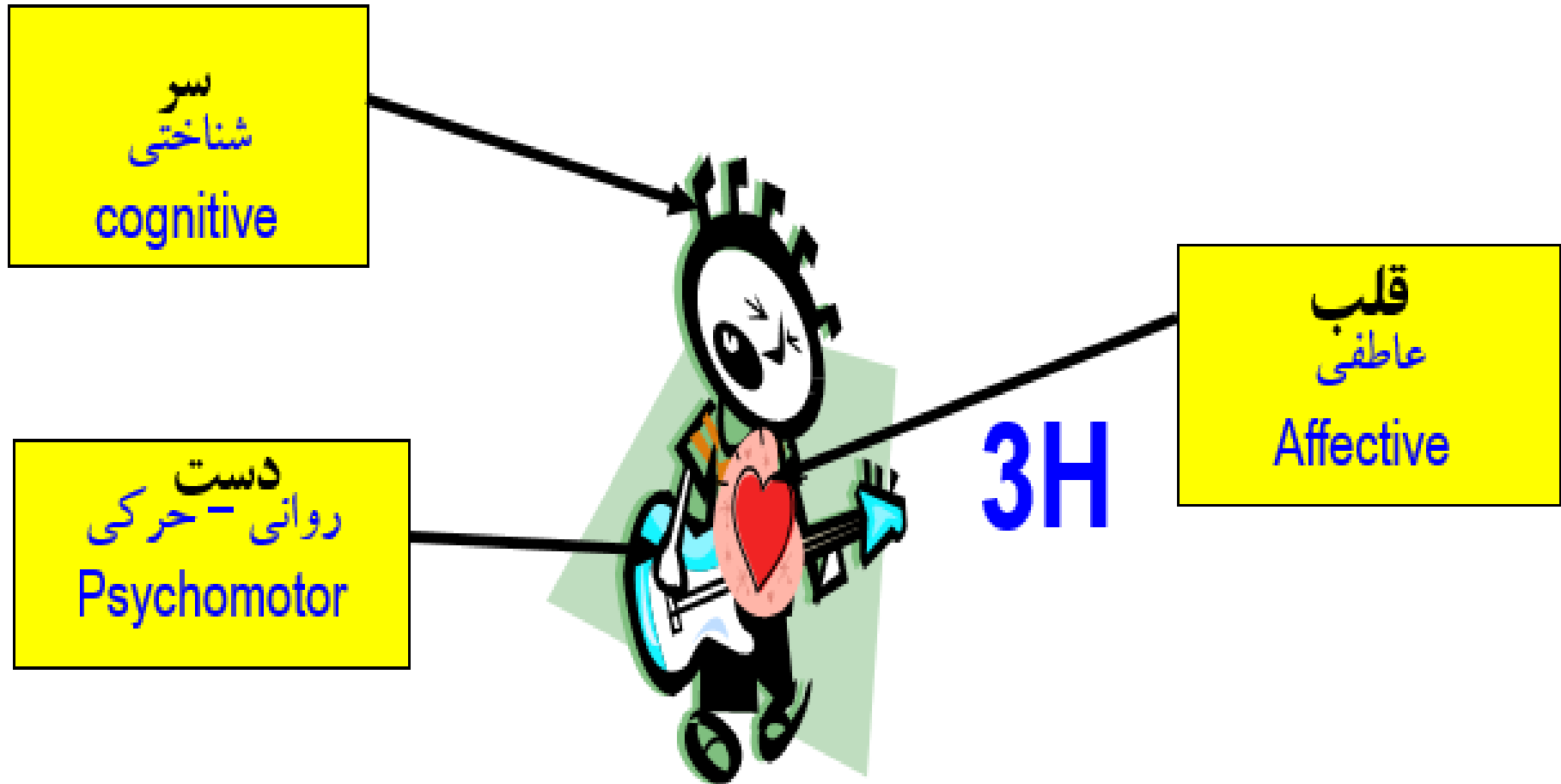
برای اطمینان از اینکه نتایج یادگیری SMART باشد باید نتایج یادگیری حیطه های یادگیری (سطوح طبقه بندی) را نشان دهد.

-شناختی: توانایی های ذهنی، دانش و تفکر..

-عاطفی: احساسات، هیجانات، رفتار..

-روانی-حرکتی: مهارت های فیزیکی و حرکتی

فرایند یادگیری: سه حیطه یادگیری

مراحل حیطه شناختی (بیان شماتیک)

خلق / دیزاین کردن

ارزیابی کردن

تحلیل کردن

به کار بردن

فهمیدن

به خاطر سپردن

توضیح مراحل شناختی در قالب مثال

سطح	ساحه	مثال (افسردگی / چارچوب نظری)
۱	به خاطر سپردن	اختلال افسردگی / چارچوب نظری را به شکل واضح تعریف نمایند.
۲	فهمیدن	علل اختلال افسردگی به اساس دیدگاه های مختلف / تبیین مسئله را بر اساس دیدگاه های مختلف توضیح دهند.
۳	به کار بردن	علائم تشخیصی اختلال افسردگی را به شکل کیس استدی / با انتخاب چارچوب نظری یک مسئله را تحلیل و تبیین نمایند.
۴	تحلیل کردن	مشابهت ها و تفاوت های دیدگاه های مختلف در رابطه به افسردگی / مسئله مورد بحث را در جریان کارگروپی بحث نمایند.
۵	ارزیابی کردن	یک دیدگاه در رابطه به درمان افسردگی / مسئله مورد بحث را انتخاب نموده و دلیل انتخاب شان را توضیح دهند.
۶	خلق/دیزاین کردن	پلان درمانی / کاری شان را در مورد اختلال افسردگی / حل معضل مورد آماده نمایند.

مراحل حیطه عاطفی

نهادینه کردن ارزشها در

شخصیت

سازماندهی ارزشها

ارزش نهادن

پاسخ دادن

دریافت و توجه کردن

توضیح مراحل عاطفی در قالب مثال

سطح	ساحه	مثال (پابندی به وقت)
۱	دریافت کردن / توجه کردن	گوش دادن و خواندن در مورد اهمیت وقت
۲	پاسخ دادن	تمایل دارند که پابندی به وقت را بحث نموده و دیگران را تشویق به پابند بودن وقت نمایند.
۳	ارزش نهادن	بسیاری اوقات به صنف به وقت حاضر می شود.
۴	سازماندهی ارزشها	قادر به توسعه پابندی وقت نه تنها در صنف بلکه در دیگر عرصه های زندگی نیز است.
۵	نهادینه ساختن یا درونی کردن ارزشها	همیشه در هر عرصه زندگی پابند وقت است (جز شخصیت شدن)

مراحل حیطه روانی - حرکتی

خلق کردن

عادی شدن عمل / سازگار

پاسخ پیچیده

میکانیزم

پاسخ رهنمایی شده

آماده شدن

مشاهده و تقلید / درک کردن

توضیح مراحل روانی - حرکتی در قالب مثال

سطح	ساحه	مثال (انجام مشاوره عملی / چارچوب نظری)
۱	مشاهده/تقلید و درک کردن	صنوف مشاوره را می گیرد، روش ها و مهارت های مشاوره را مطالعه می کند.
۲	آماده شدن	برای مشاوره کردن آماده می شود، مهارت های مشاوره را تمرین میکند.
۳	پاسخ رهنمایی شده	به انجام مشاوره به کمک یک مشاور ورزیده می پردازد.
۴	میکانیزم/طرز کار	قادر به تمرین روش های ابتدایی مشاوره به شکل مستقل است.
۵	پاسخ پیچیده	قادر به انجام روش های متفاوت مشاوره است.
۶	سازگار شدن	قادر به مشاوره کردن در موقعیت های دشوار و متفاوت است.
۷	خلق کردن	قادر به طرح و یا تقویت روش های مشاوره است.

فعالیت ۳: نوشتن نتایج یادگیری با تفکیک حیطه های آموزشی

فعالیت ۳:

- الف: نتایج یادگیری شناختاری برای یکی از مضامین درسی تان بنویسید.
- ب: نتایج یادگیری عاطفی برای یکی از مضامین درسی تان بنویسید.
- ج: نتایج یادگیری حرکتی برای یکی از مضامین درسی تان بنویسید.

ارزیابی Assessment

فعالیت ۴: نوشتن ارزیابی

1. چرا به ارزیابی نیاز داریم؟

2. آیا ارزیابی برای نمره دهی است یا برای

پیشرفت یادگیرنده؟

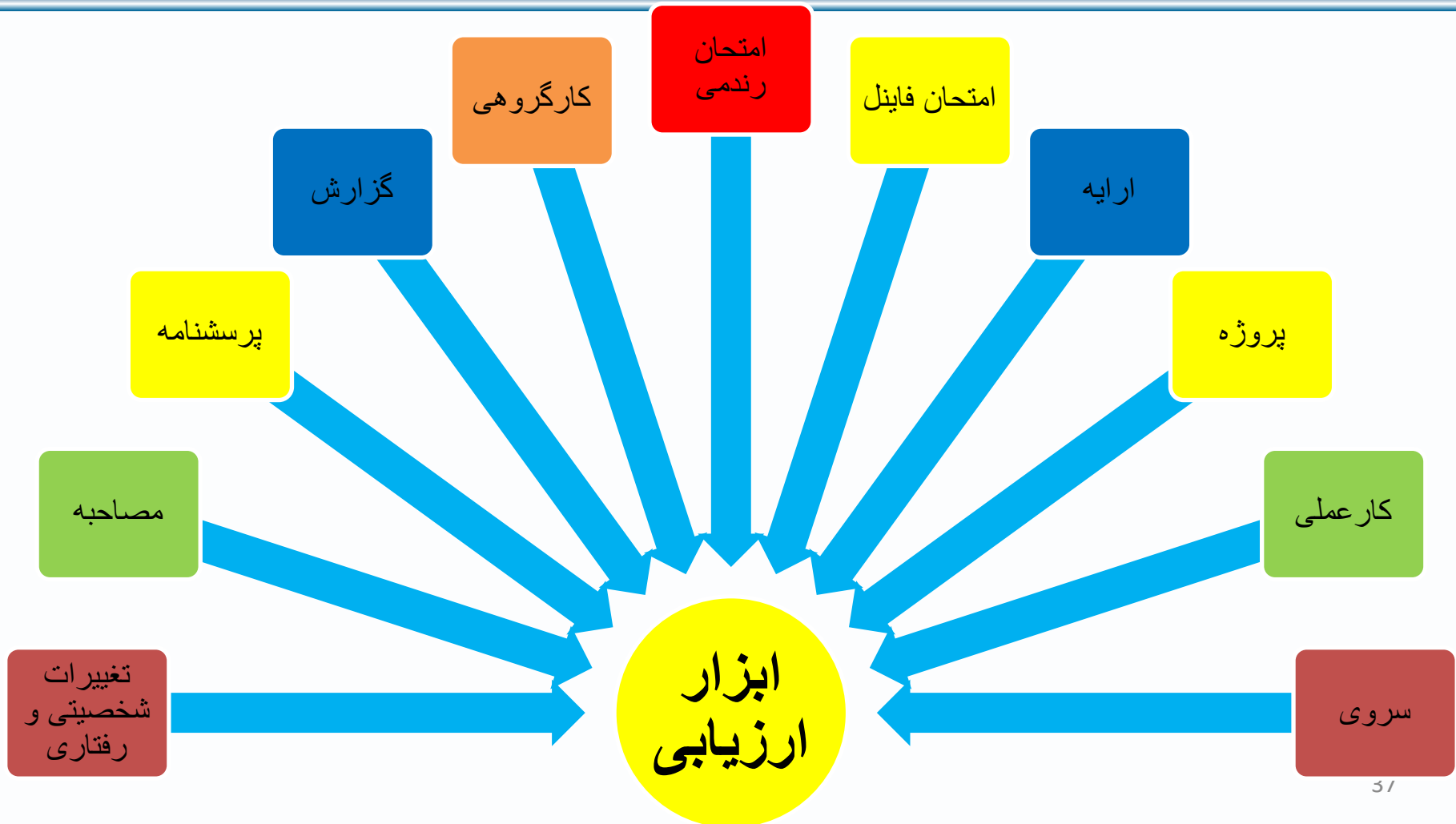

مراد از ارزیابی در روش مبتنی بر نتیجه

« پروسه منظم ارزیابی پیشرفت های شناختاری، عاطفی و حرکتی شاگرد در جریان مضامین با شیوه ها و ابزارهای مختلف ارزیابی جهت اندازه گیری و مشخص نمودن تغییرات به وجود آمده در حیطه های فوق الذکر»

(American Association of Higher Education (AAHE)).

شیوه ها و ابزار ارزیابی

فعالیت ۵: تدوین ارزیابی

با استفاده از ابزارهای مختلف ذکر شده، جهت
سنجش تغییرات به وجود آمده در سه حیطه
شناختاری، عاطفی و حرکتی، ارزیابی را یکی از
مضامین درسی تان تدوین نمایید.

God's plan
is always more beautiful than our desires

نقشه خداوند

همواره زیباتر از خواسته های ما است

